

Dokument na schôdzu

B8-0124/2017

25.1.2017

NÁVRH UZNESENIA

predložený na základe vyhlásenia podpredsedníčky Komisie/vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku

predložené v súlade s článkom 123 ods. 2 rokovacieho poriadku

o kríze právneho štátu v Konžskej demokratickej republike a v Gabone
2017/2510(DEC)

**Rolandas Paksas, Fabio Massimo Castaldo, Ignazio Corrao,
Piernicola Pedicini**
v mene skupiny EFDD

Uznesenie Európskeho parlamentu o kríze právneho štátu v Konžskej demokratickej republike a v Gabone (2017/2510(RSP))

Európsky parlament,

- so zreteľom na politické dohody dosiahnuté v Konžskej demokratickej republike (KDR) 18. októbra a 31. decembra 2016,
- so zreteľom na ústavu KDR,
- so zreteľom na rezolúciu Bezpečnostnej rady OSN č. 2277,
- so zreteľom na vyhlásenie predsedu Bezpečnostnej rady OSN S/PRST/2017/1,
- so zreteľom na závery Európskej rady zo 17. októbra 2016 o Konžskej demokratickej republike,
- so zreteľom na vyhlásenie EÚ z 12. decembra 2016 o Konžskej demokratickej republike,
- so zreteľom na vyhlásenie hovorca generálneho tajomníka OSN z 31. augusta 2016 po oznámení predbežných výsledkov volieb v Gabone,
- so zreteľom na spoločné vyhlásenia, ktoré 11. a 17. septembra 2016 vydali hovorkyňa podpredsedníčky Komisie/vysokiej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (VP/PK) Federicy Mogheriniovej a hovorca komisára pre medzinárodnú spoluprácu a rozvoj Nevena Mimicu, a v nadväznosti na oznámenie konečných výsledkov prezidentských volieb ústavným súdom Gabonu 24. septembra 2016;
- so zreteľom na tlačovú správu vydanú Africkou úniou 1. septembra 2016, v ktorej odsudzuje násilie páchané počas konfliktu po voľbách v Gabone a požaduje mierové vyriešenie tohto konfliktu,
- so zreteľom na memorandum o porozumení, ktoré podpísali Gabonská republika a Európska únia, týkajúce sa volebnej pozorovateľskej misie (VPM) Európskej únie v Gabone,
- so zreteľom na vyhlásenie vedúceho VPM v Gabone o výsledkoch volieb, najmä v provincii Haut-Ogooué,
- so zreteľom na záverečnú správu VPM v Gabone,
- so zreteľom na medzinárodnú chartu OSN o ľudských právach,
- so zreteľom na revidovanú Dohodu o partnerstve z Cotonou,

- so zreteľom na Africkú chartu ľudských práv a práv národov z júna 1981,
 - so zreteľom na Africkú chartu o demokracii, voľbách a správe vecí verejných,
 - so zreteľom na článok 123 ods. 2 rokovacieho poriadku,
- A. keďže právny štát, zodpovednosť, dodržiavanie ľudských práv a slobodné a spravodlivé voľby sú základnými prvkami každej fungujúcej demokracie; keďže v niektorých krajinách subsaharskej Afriky vrátane KDR a Gabonu sú tieto prvky ohrozené; keďže Ibrahimov index africkej správy vecí verejných za rok 2016 uvádza, že zlepšenia v celkovej správe vecí verejných v Afrike za uplynulých 10 rokov brzdilo ďalekosiahle zhoršenie v kategórii bezpečnosť a právny štát;
- B. keďže povinnosť dodržiavať zásady právneho štátu je neoddeliteľnou súčasťou celkového záväzku týkajúceho sa správy vecí verejných a demokracie, ktorý prijali hlavy a predsedovia vlád afrických štátov a ktorý je vyjadrený v zakladajúcom dokumente Africkej únie;
- C. keďže legitimita vlád sa zakladá na jasne a inkluzívne vymedzených politických rámcoch;

Konžská demokratická republika

- D. keďže v decembri 2016 polícia a vojaci zabili v KDR najmenej 40 ľudí; keďže väčšina týchto ľudí protestovala proti tomu, že prezident Joseph Kabila odmietol odstúpiť po tom, ako sa mu 19. decembra oficiálne skončil mandát; keďže 107 osôb bolo zranených alebo sa s ním zle zaobchádzalo a najmenej 460 osôb bolo zatkutých;
- E. keďže v septembri 2016 v Kinshase príslušníci obranných a bezpečnostných síl použili neprimerané násilie voči demonštrantom vyzývajúcim prezidenta, aby rešpektoval ústavné lehoty, pričom 54 z nich zabili; keďže doposiaľ nebola voči nikomu vyhovená zodpovednosť;
- F. keďže napriek bohatstvu prírodných zdrojov je KDR naďalej jednou z najmenej rozvinutých krajín sveta, kde deväť z desiat' obyvateľov naliehavo potrebuje humanitárnu pomoc, 10 % obyvateľstva žije z menej ako 1,25 USD na deň a 50 % nemá prístup k bezpečnej vode a kde sa nachádza viac ako 70 ozbrojených skupín a približne 1,9 milióna vysídlených osôb; keďže ďalší úder voči už beztak slabým inštitúciám by mal potenciálne katastrofálne humanitárne dôsledky;
- G. keďže darcovská a podnikateľská komunita stráca dôveru v KDR ako vhodného miesta na investície, čo zároveň odháňa aj investorov a poskytovateľov humanitárnej pomoci; keďže v uplynulých piatich rokoch postupne slabli reakcie na výzvy OSN v súvislosti KDR, čo naznačuje rastúcu únavu darcov; keďže inštitucionálna nestabilita môže tento znepokojujúci trend len zhoršiť;
- H. keďže 31. decembra 2016 dosiahli politické sily v Kinshase dohodu; keďže touto dohodou sa stanovuje prvé pokojné odovzdanie moci v krajine od roku 1960, vytvorenie dočasnej vlády národnej jednoty, uskutočnenie volieb do konca roka 2017 a odstúpenie prezidenta Kabilu; keďže podľa dohody prezident Kabila nebude môcť zmeniť ústavu

tak, aby zostal pri moci tretie funkčné obdobie, a bude musieť vymenovať predsedu vlády z radov opozície, ktorý bude dohliadať na odovzdanie moci;

I. keďže Európska rada 12. decembra 2016 uvalila sankcie na sedem osôb v KDR;

Gabon

J. keďže prezidentské voľby sa v Gabone konali 27. augusta 2016; keďže podľa výsledkov, ktoré poskytla Národná volebná komisia (CENAP), úradujúci prezident Ali Bongo vyhral voľby s rozdielom približne 5 600 hlasov v porovnaní s jeho hlavným protivníkom Jeanom Pingom; keďže na ústavný súd Gabonu bolo pre údajné volebné nezrovnalosti a s požiadavkou opätovného sčítania hlasov podané odvolanie; keďže napriek kritike bol pán Bongo (vo veku 57 rokov) potvrdený ako víťaz augustových prezidentských volieb po tom, ako súd nariadil prepočítanie hlasov;

K. keďže prezidentské voľby monitorovali medzinárodní pozorovatelia vrátane volebnej pozorovateľskej misie (VPM) EÚ; keďže vo svojej analýze konečných výsledkov prezidentských volieb VPM pomenovala zjavné anomálie, najmä v Haut-Ogooué, domovskej provincii prezidenta Bonga; keďže odsúdené anomálie zahŕňajú odmietnutie vykonať prepočítanie hlasov a spálenie hlasovacích lístkov v reakcii na žiadosť Africkej únie, aby sa uverejnili údaje o hlasovaní podľa jednotlivých volebných miestností;

L. keďže VPM počas svojej činnosti v Gabone bola opakovane terčom zastrašovania, najmä prostredníctvom intenzívnej kampane ohovárania vedenej v tlači; keďže samotný prezident Bongo ostro kritizoval misiu po tom, ako boli vznesené otázky v súvislosti s jeho tesným víťazstvom;

M. keďže po vyhlásení volebných výsledkov vypukli v hlavnom meste Libreville a iných veľkých mestách strety medzi prívržencami opozície a bezpečnostnými silami, pri ktorých sedem osôb zahynulo, niekoľko osôb bolo zranených a došlo k zadržaniu tisícov ľudí; keďže gabonské bezpečnostné sily vtrhli do sídla opozičného kandidáta Jeana Pinga, prerušili prístup k internetu a podľa tvrdení došlo k početným prípadom porušovania ľudských práv v spojitosti s politickou situáciou; keďže medzinárodné MVO obvinili gabonské bezpečnostné sily, že nesú zodpovednosť za tieto činy;

N. keďže hlavná prokurátorka Medzinárodného trestného súdu 30. septembra 2016 oznámila, že začala počiatočné vyšetrowanie povolebných nepokojov v Gabone;

O. keďže 5. januára 2017 prezident Bongo oznámil, že zamýšľa zvolať národný dialóg zameraný na dosiahnutie zmierenia v krajine; keďže členovia opozície usporiadali v decembri vlastnú konferenciu, na ktorej sa líder opozície Jean Ping, ktorý sa vo voľbách umiestnil na druhom mieste, predstavil ako zvolený prezident a tvrdo kritizoval vládu, pričom naliehal na gabonský ľud, aby „vzal svoj osud do vlastných rúk“, a predpovedal nové protesty;

1. je mimoriadne znepokojený tým, že v Afrike sa neustále zhoršuje situácia, čo sa týka dodržiavania zásad právneho štátu, keď indexy ukazujú, že v prípade približne 70 % Afričanov došlo za uplynulých 10 rokov k zhoršeniu stavu; opätovne potvrdzuje, že ľudské práva, zásady právneho štátu a demokracia sú vzájomne prepojené a navzájom sa posilňujú;

2. pripomína, že hlavnou úlohou štátu a jeho úradníkov je chrániť svojich občanov a dodržiavať svoje medzinárodné záväzky spočívajúce v zaručení práva ľudí na slobodu prejavu, združovania a zhromažďovania, a preto naliehavo vyzýva príslušníkov orgánov presadzovania práva, aby voči pokojným demonštrantom nikdy nepoužívali strelné zbrane alebo neprimerané násilie;

Konžská demokratická republika

3. odsudzuje násilie a zabíjanie civilného obyvateľstva v KDR; vyjadruje poľutovanie nad tým, že v súvislosti s incidentmi zo septembra nebol nikto postavený pred súd; požaduje, aby sa v plnom rozsahu vyšetrili udalosti, ktoré vyústili do nadmerného použitia sily a viedli k stratám na životoch, s cieľom zabezpečiť, aby zodpovedné osoby boli vzaté na zodpovednosť;
4. víta dohodu, ktorú 31. decembra 2016 uzavreli politické sily vďaka meditačnému úsiliu Národnej konferencie biskupov (CENCO) a ktorá je založená na politickej dohode dosiahnutej v októbri pod záštitou Africkej únie; nabáda politické strany, ktoré dohodu nepodpísali, aby tak urobili, a vyzýva všetkých politických aktérov, aby navzájom spolupracovali s cieľom vyriešiť otvorené otázky a v plnom rozsahu a urýchlene vykonali túto dohodu, a to v súlade s ústavou KDR a rezolúciou Bezpečnostnej rady OSN č. 2277(2016); zdôrazňuje význam začlenenia žien do vykonávania tejto dohody;
5. vyzýva orgány, aby dosiahli pokrok pri aktualizácii zoznamu voličov na základe logistickej a technickej podpory Stabilizačnej misie OSN v KDR (MONUSCO) a prijali všetky potrebné opatrenia na vytvorenie priaznivého prostredia na usporiadanie slobodných, spravodlivých a dôveryhodných volieb najneskôr v decembri 2017;
6. oceňuje konštruktívnu úlohu, ktorú regionálne organizácie a iné krajiny v regióne zohrali pri dosiahnutí uvedenej dohody; vyzýva Africkú úniu a delegáciu EÚ v krajine, aby dôsledne monitorovali vykonávanie tejto dohody a poskytli pomoc, ak budú o to požiadané;
7. vyzýva medzinárodné spoločenstvo a medzinárodných darcov, aby proces transformácie podporili politicky aj finančne; vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby pokračovali v poskytovaní pomoci obyvateľom KDR s cieľom zlepšiť životné podmienky najzraniteľnejších spoločenstiev a zmierniť následky vysídľovania, nedostatku potravín a prírodných katastrof;
8. vyzýva orgány, aby prijali opatrenia na zníženie rizika násilia, a to bez obmedzovania slobody združovania; vyzýva politické strany, aby konali v dobrej viere a vyhli sa akýmkoľvek krokom, ktoré by mohli vyvolať napätie;

Gabon

9. vyjadruje hlboké znepokojenie nad násilím, ku ktorému došlo po oznámení predbežných výsledkov prezidentských volieb v roku 2016; vyzýva všetky gabonské zúčastnené strany, aby využili legálne zavedené kanály na vyriešenie všetkých sporov o výsledok volieb a vo svojich krokoch a vyhláseniach prejavili zdržanlivosť, aby sa zabránilo stupňovaniu násilia;

10. je presvedčený, že s cieľom zaručiť pevnejší demokratický systém v Gabone je potrebné, aby existovalo skutočné oddelenie zákonodarnej, výkonnej a súdnej moci;
11. dôrazne odsudzuje akékoľvek svojvoľné zatýkanie, nezákonné zadržiavanie a politické zastrasovanie a všetky obmedzenia slobody prejavu, a to tak pred prezidentskými voľbami, ako aj po nich; vyzýva na okamžité a bezpodmienečné prepustenie všetkých pokojných demonštrantov, novinárov a politických oponentov, ktorí boli zatknutí, a pripomína, že ich väznenie priamo súvisí s legitímnym uplatňovaním ich základných práv a slobôd;
12. vyzýva gabonské orgány, aby zaistili, že bezpečnostné sily konajú v súlade so zásadami právneho štátu a na základe plného dodržiavania ľudských práv; zdôrazňuje potrebu zabezpečiť, aby všetky tvrdenia o porušovaní ľudských práv boli riadne a dôkladne vyšetrené a zodpovedné osoby boli postavené pred súd;
13. odsudzuje všetky prípady zastrasovania členov volebnej VPM EÚ; naliehavo vyzýva gabonské orgány, aby v plnej miere vykonávali odporúčania uvedené v záverečnej správe VPM; vyjadruje hlboké poľutovanie nad tým, že napriek tomu, že gabonská vláda podpísala memorandum o porozumení, VPM sa neumožnil prístup alebo sa povolil len obmedzený prístup k úradnej zápisnici, ktorý bol potrebná na overenie správnosti priebehu voľby prezidenta; domnieva sa, že táto situácia poukazuje na hlavný nedostatok volebného procesu v Gabone;
14. víta meditačné úsilie Africkej únie s cieľom pomôcť pri vyriešení povolebného sporu a vyzýva EÚ a krajiny AKT, aby v spolupráci s OSN a Africkou úniou pokračovali v dôslednom monitorovaní celkovej situácie v Gabone a podávali správy o všetkých prípadoch porušovania ľudských práv a základných slobôd;
15. je presvedčený, že súčasný hlboký politický a sociálny rozkol v Gabone si vyžaduje jednoznačnú politickú reakciu s cieľom zachovať stabilitu krajiny, zvýšiť dôveru občanov v Gabone a inštitúciami zabezpečiť skutočnú legitimitu; víta návrh prezidenta Bonga na zvolanie národného dialógu s cieľom nastoliť v krajine zmierenie; zdôrazňuje, že tento dialóg by mal prebiehať v dobrej viere a inkluzívnym a konštruktívnym spôsobom; vyjadruje poľutovanie nad tým, že Jean Ping sa na tomto národnom dialógu odmietol zúčastniť;
16. naliehavo vyzýva gabonskú vládu, aby uskutočnila rozsiahlu a rýchlu reformu volebného postupu zameranú na jeho zlepšenie a na dosiahnutie jeho plnej transparentnosti a dôveryhodnosti; zdôrazňuje, že je potrebné, aby gabonské orgány preukázali ochotu konštruktívne spolupracovať s medzinárodnými partnermi s cieľom zabezpečiť, aby sa nasledujúce parlamentné voľby uskutočnili v slobodnom a transparentnom prostredí;
17. vyzýva gabonskú vládu, aby ratifikovala a dodržiavala Africkú chartu o demokracii, voľbách a správe vecí verejných;
18. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie vládam a parlamentom KDR a Gabonu, Rade ministrov AKT – EÚ, Komisii, Rade, Východoafrickému spoločenstvu a vládam jeho členských štátov, podpredsedníčke Komisie/vysokiej predstaviteľke Únie pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku, inštitúciam Africkej únie a generálnemu

tajomníkovi Organizácie Spojených národov.